

Risico - Inventarisatie en Evaluatie

— Informatiegids —

Met handig
stappenplan!

CertificeringsAdvies

NEDERLAND

advies, opleiding & outsourcing

In deze whitepaper

Iedere organisatie heeft er belang bij om zorgvuldig om te gaan met de veiligheid en gezondheid van de werknemers. Door gezond en veilig te werken blijft de productiviteit op peil en voorkom je als ondernemer vervelende kosten, denk aan ziekteverzuim, opgelegde boetes en eventuele juridische kosten.

Daarnaast zijn organisaties vanuit de overheid middels de Arbowet verplicht om een Arbobeleid te voeren. Eén van de zaken die daarin opgenomen dient te worden, is de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E). Middels een RI&E zet je alle risico's op het gebied van gezondheid en veiligheid op een rij, zodat je maatregelen kunt nemen om deze risico's te beperken. Steeds meer organisaties in Nederland beschikken inmiddels over een RI&E. Het uitvoeren van de RI&E is echter vaak tijdrovender dan wordt gedacht en daarom zijn er een aantal oplossingen om het opstellen en onderhouden van de RI&E makkelijker, sneller en praktischer te maken.

In deze whitepaper vertellen we je alles over de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie. Daarbij leggen we uit:

- Wat een Arbobeleid, onderdelen uit het Arbobeleid en de RI&E zijn;
- Wat het verschil is tussen de Arbo-RI&E en de VGM-RI&E;
- Wat de verplichtingen zijn rondom de RI&E;
- Welke onderwerpen er aan bod komen;
- Welk RI&E-stappenplan je kunt doorlopen;
- Of het moeilijk is om een RI&E op te stellen;
- Welke oplossingen er zijn om het opstellen van de RI&E makkelijker te maken.

Inhoudsopgave

3	1. Arbobeleid, onderdelen uit het Arbobeleid en de RI&E
5	2. Het verschil tussen de Arbo RI&E en de VGM-RI&E
6	3. De RI&E en verplichtingen
8	4. Stappen om een RI&E op te zetten
10	5. Is een RI&E opstellen lastig?
11	6. Oplossingen om het opstellen van de RI&E makkelijker, praktischer en sneller te maken
13	7. Een RI&E opstellen is maatwerk
14	8. Samenvatting

1. Arbobeleid, onderdelen uit het arbobeleid en de RI&E

1.1. Arbobeleid

Vanuit de overheid is in zowel de Arbowet, het Arbobesluit en de Arboregeling vastgelegd welke mate van bescherming werkgevers aan werknemers dienen te bieden op het gebied van veiligheid en gezondheid. Om de verplichte wetten en regels die de overheid heeft bepaald na te kunnen leven, is het zaak dat je als organisatie een zogenaamd Arbobeleid voert. Het doel hiervan is om de veiligheids- en gezondheidsrisico's tot een aanvaardbaar niveau te reduceren.

1.2. Onderdelen uit het arbobeleid

Een Arbobeleid bestaat onder andere uit de volgende onderdelen:

- Een Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E);
- Arbodienst of bedrijfsarts;
- Preventiemedewerkers;
- Bedrijfshulpverlening (BHV);
- Voorlichting;
- Arbodeskundige;
- Periodiek Arbeidsgezondheidskundig Onderzoek;
- Bedrijfsnoodplan;
- Ontruimingsplan.

Vanuit de Arbowet is bepaald dat een RI&E een verplicht onderdeel is dat in het Arbobeleid van een organisatie dient te worden opgenomen. Het gaat hierbij om alle organisaties waar meer dan 40 uur aan arbeid wordt uitgevoerd, dus zowel MKB's als multi-nationals. In een RI&E worden alle risico's op het gebied van veiligheid en gezondheid van de werknemers in kaart gebracht. Deze risico's worden vervolgens beoordeeld en geprioriteerd. Op basis van deze prioritering wordt het, tevens verplichtte, Plan van Aanpak (PvA) opgesteld, waarin beschreven wordt hoe de verbeteracties worden geïmplementeerd. Het uiteindelijke doel van de RI&E is om de risico's te beheersen tot een acceptabel niveau.

Het (laten) uitvoeren van een RI&E heeft een heleboel voordelen voor een organisatie:

- Je voldoet aan de wettelijke richtlijnen;
- Je krijgt inzicht in de gezondheids- en veiligheidsrisico's binnen de organisatie;
- Met behulp van een praktisch Plan van Aanpak kun je actie ondernemen;
- Deze acties leiden tot minder ziekteverzuim en ongevallen, wat weer leidt tot kostenbesparing;
- Het opstellen van een RI&E is een relatief lage investering in vergelijking met het riskeren van boetes van de Nederlandse Arbeidsinspectie. Wanneer er bij een controle geen RI&E aangetoond kan worden, dan kan dit namelijk leiden tot hoge boetes. Bovendien zullen de boetes bij een meldingsplichtig ongeval hoger zijn wanneer je bedrijf niet beschikt over een RI&E.

2. Het verschil tussen de Arbo RI&E en de VGM-RI&E

De RI&E die vanuit de wetgeving verplicht is voor organisaties wordt ook wel de Arbo-RI&E genoemd. Deze Arbo-RI&E mag niet verward worden met de zogenaamde VGM-RI&E (ook wel Functie-RI&E genoemd). Deze VGM-RI&E maakt verplicht onderdeel uit van een VCA-certificering. Wanneer je als bedrijf een VCA-certificering wilt behalen, dan vormt de VGM-RI&E daar een verplicht onderdeel van.

Wat veel ondernemers niet weten is dat je de VGM-RI&E uit kunt breiden met de verplichtingen vanuit de Arbowet. Dit resulteert in een Arbo-RI&E, die je moet laten toetsen door een gecertificeerde kerndeskundige. Wanneer je als bedrijf aan de slag gaat met het behalen van een VCA-certificaat is het hebben van een goedgekeurde Arbo-RI&E verplicht.

Lees ook het blogartikel 'Waarom een RI&E? De voordelen op een rij'

Lees het blogartikel

3. De RI&E en verplichtingen

Is een RI&E verplicht voor iedere organisatie? In principe is het antwoord op deze vraag ja, maar er zijn een aantal uitzonderingen. Sinds 1 januari 1994 is de RI&E verplicht voor alle werkgevers met personeel in dienst, ongeacht de grootte van het bedrijf. Voor ZZP'ers geldt er echter een uitzondering. Bedrijven waarbij de medewerkers samen minder dan 40 uur werken, kunnen ter vervanging van het Plan van Aanpak ook gebruik maken van de Checklist Gezondheidsrisico's.

3.1 Is het laten toetsen van een RI&E verplicht?

In de meeste gevallen heb je als organisatie de verplichting om de RI&E te laten toetsen door één of meerdere gecertificeerde kerndeskundigen. Deze kerndeskundigen betreffen de gecertificeerde Hogere Veiligheidskundige, gecertificeerde Arbeids- en Organisatiedeskundige, gecertificeerde Arbeidshygiënist en een BIG-geregistreerde bedrijfsarts. Maar wanneer is toetsing verplicht?

In diverse branches is een erkende branche-RI&E beschikbaar. Wanneer je als bedrijf gebruik kunt maken van een goedgekeurde branche-RI&E en er zijn maximaal 25 mensen in dienst, dan is het niet verplicht om de RI&E te laten toetsen. Wanneer je bedrijf groter is dan 25 medewerkers en er wordt gebruik gemaakt van een goedgekeurd branche-instrument, dan is het wel verplicht om de RI&E te laten toetsen door een kerndeskundige.

Bent u RI&E plichtig?

Bron: www.rie.nl

3.2 Welke onderwerpen zijn verplicht in een RI&E?

Het Arbobesluit stelt een aantal onderwerpen verplicht. In een Arbo-RI&E dienen deze onderwerpen dan ook aan bod te komen. Dat betekent uiteraard niet dat al deze onderwerpen in iedere organisatie ook daadwerkelijk een risico vormen. Dit dient overigens dan wel beschreven te worden, zodat de rapportage een volledig beeld geeft van de organisatie.

De volgende onderwerpen zijn verplicht om op te nemen in een RI&E:

- Jeugdigen;
- Zwangere werknemers en werknemers tijdens de lactatie;
- Psychosociale arbeidsbelasting;
- Voorkoming en beperking van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen (ARIE);
- Explosieveiligheid;
- Gevaarlijke stoffen;
- Kankerverwekkende en mutagene stoffen;
- Biologische agentia;
- Fysieke belasting;
- Beeldschermwerk;
- Trillingen;
- Lawaai;
- Kunstmatige optische straling;
- Elektromagnetische velden;
- Persoonlijk beschermingsmiddelen (PBM's);
- De aanwezigheid van brandbestrijdingsmiddelen, zoals beschreven in het Bouwbesluit;
- Arbeids- en rusttijden (art. 4:1 Arbeidstijdenwet).

Voor bepaalde groepen werknemers is op het gebied van risico meer aandacht nodig. Denk aan groepen als jongere, oudere, zwangere en gehandicapte medewerkers. Datzelfde geldt voor stagiaires, uitzendkrachten en vrijwilligers.

4. Stappen om een RI&E op te zetten

Een RI&E is zoals gezegd een handig hulpmiddel om risico's op gebied van veiligheid en gezondheid binnen je organisatie in kaart te brengen en vervolgens maatregelen te nemen om deze risico's te beperken. Maar hoe vlieg je zoiets aan? Hieronder een handig stappenplan dat doorlopen kan worden bij het (laten) opstellen van een RI&E.

Stap 1: de Inventarisatie

Een RI&E begint met het inventariseren van de risico's binnen je organisatie. Het resultaat hiervan is een schriftelijk verslag met daarin opgenomen de knelpuntenlijst, ofwel een opsomming van de risico's. Tijdens de inventarisatie dien je met de volgende zaken rekening te houden:

- Zorg ervoor dat het hele bedrijf aan bod komt;
- Overleg met werknemers of de OR/PVT, zij kennen als geen ander de problemen die er spelen;
- Vermeld alle risico's, ook de onvermijdbare en reeds beheerste (dit zodat de rapportage volledig is).

Stap 2: De evaluatie

De lijst met knelpunten uit de eerste stap vormt de basis voor de evaluatie van de risico's. In stap twee ga je vervolgens prioriteiten aan die risico's hangen. De risico's die het eerste aandacht nodig hebben, plaats je bovenaan. Nadat je dit hebt gedaan, bundel je het geheel in een (meerjarenplan). Stel jezelf vragen als:

- Hoe vaak worden medewerkers blootgesteld aan het risico?
- Hoe groot zijn de mogelijke gevolgen en schade?
- Wat is de waarschijnlijkheid dat de gevolgen daadwerkelijk plaatsvinden?

Stap 3: Opstellen van het plan van aanpak

Het meerjarenplan uit stap twee wordt in deze stap doorvertaald naar een concreet Plan van Aanpak (PvA). Dat plan is bedoeld om maatregelen te omschrijven die genomen gaan worden om risico's te beperken. In het Plan van Aanpak staat o.a.:

- Welke risico's of knelpunten je het komende jaar aan gaat pakken;
- Wie verantwoordelijk is voor deze aanpak;
- Op welke manier de maatregelen worden genomen;
- Het bijbehorende kostenplaatje om het geheel te financieren.

Het is sterk aanbevolen om de OR of PVT te betrekken bij invulling van het Plan van Aanpak, aangezien zij instemmingsrecht hebben op het te voeren beleid.

Stap 4: Toetsing van de RI&E

Na het opstellen van het Plan van Aanpak is het vanuit de wet voor veel organisaties verplicht om dit te laten toetsen door een gecertificeerde kerndeskundige. Deze kerndeskundige beoordeelt of de rapportage volledig is, het onderzoek betrouwbaar is en de risico's op de juiste wijze zijn geprioriteerd. Dit vindt plaats aan de hand van de systeem- en scopetoets. Bij de systeemtoets wordt onderzocht of de rapportage volledig is. Als hieruit blijkt dat er een verdiepend onderzoek nodig is, bijvoorbeeld door een tweede of derde kerndeskundige, wordt deze gevraagd naar diens expertise tijdens de scopetoetsing.

Stap 5: Uitvoering en rapportage

Ook werknemers hebben inzagerecht op de RI&E. Nadat de stap is genomen, is het zaak om de uitvoering van het Plan van Aanpak in gang te zetten.

Stap 6: Actualiseren en aanpassen van de RI&E

Op basis van de verbeteringen of actualiteiten wordt het Plan van Aanpak waar nodig bijgesteld. Deze aangepaste versie is de versie waar vervolgens mee gewerkt gaat worden. Het is van belang om te kijken of er zaken zijn veranderd of zijn toegevoegd die opgenomen dienen te worden in het plan. Het is immers belangrijk dat een RI&E actueel is. Alleen wanneer dat namelijk het geval is, kun je op een gestructureerde manier de risico's binnen je organisatie in kaart brengen en maatregelen treffen.

Artikel 5 van de Arbowet geeft niet aan hoe vaak je een RI&E dient te actualiseren, enkel dat deze te allen tijde actueel moet zijn. Er is dus geen eenduidige frequentie. Maar het beste is om altijd je RI&E te actualiseren wanneer er zaken binnen je organisatie veranderen welke impact hebben op de risico's.

Denk aan:

- Een verbouwing binnen het bedrijf;
- Een verhuizing van het bedrijf;
- Een reorganisatie of fusie;
- Een wijziging in de wetgeving;
- Aanschaf van nieuwe machines of systemen;
- Veranderingen in arbeidsprocessen en andere functies/werkzaamheden;
- Wijzigingen in de huidige stand van de techniek, welke van invloed zijn op de organisatie.

5. Is een RI&E opstellen lastig?

Nu je de ins en outs van de RI&E weet en ook weet uit welke stappen die bestaat, is het tijd om de RI&E daadwerkelijk op te stellen. Maar hoe moeilijk is het eigenlijk om een RI&E op te stellen? Voor de meerderheid van de organisaties is de theorie makkelijker dan de praktijk. Vaak kan iemand door de bomen het bos niet meer zien en is er sprake van bedrijfsblindheid, waardoor diegene tot een onvolledige inventarisatie van de risico's komt. Hierdoor zullen er dingen gemist worden en ben je uiteindelijk een stuk minder veilig bezig dan je zelf denkt. Daarnaast kan een beperkte of incomplete RI&E (en/of PvA) veel gedoe en zelfs boetes opleveren, wanneer de Nederlandse Arbeidsinspectie langskomt. Ook zullen de boetes voor meldingsplichtige ongevallen hoger uitvallen indien een RI&E ontbreekt. Dit levert vaak veel frustratie op bij organisaties omdat ze én een boete hebben gekregen én omdat ze nu nóg meer tijd kwijt zijn aan het opstellen van de RI&E. Daarom is het gebruikelijk om het opstellen van een RI&E niet (geheel) alleen te doen. Maar hoe dan wel?

Bekijk ook de video:

6. Oplossingen om het opstellen van de RI&E makkelijker, praktischer en sneller te maken

Omdat het voor organisaties vaak een hele klus is om de RI&E op te stellen, wordt vaak om hulp gevraagd aan externe partijen. Deze hulp kan bestaan uit verschillende vormen en hangt ook weer af van de precieze situatie. Laten we een paar oplossingen bekijken voor het helpen opstellen van een RI&E:

Advies

Een eerste stap die organisaties vaak ondernemen is simpelweg het vragen van advies aan een gespecialiseerde partij. Soms is een goed gesprek over de situatie waarin je organisatie zit en waar je precies vastloopt al een eindoplossing.

Advies en coaching

Ook wordt er vaak gekozen voor een oplossing waarbij een externe partij, naast advies, ook een coachende rol speelt. Hierbij komt een adviseur van de externe partij eerst een gesprek houden over jouw specifieke situatie en vervolgens zal diegene jouw advies en tips geven over hoe je het beste te werk kan gaan. Jij voert in dit geval dan zelf de RI&E uit, maar de adviseur van de externe partij zal wel op de achtergrond het proces in de gaten kunnen houden en beschikbaar zijn voor meer informatie. Eventueel kan de adviseur ook nog trainingen, cursussen of andere opleidingsvormen geven om jou op weg te helpen.

Advies en uitvoering

Het is ook mogelijk om de uitvoering van de RI&E volledig uit te besteden aan een deskundige partij. Een externe adviseur zal dan de RI&E opstellen voor jouw organisatie, waardoor je ervan verzekert bent dat het én goed gebeurt én dat je er zelf zo min mogelijk tijd aan kwijt bent. Meestal zal jij (of iemand anders binnen je organisatie) een louter informerende rol spelen. Bijvoorbeeld wanneer de adviseur iets meer informatie over je organisatie nodig heeft.

De RI&E checken

In sommige gevallen heb je al een hoop gedaan rondom je RI&E en wil je simpelweg weten of hij nu volledig en correct is of niet. Voor die behoefte is er de RI&E interne audit. Bij een interne RI&E audit komt er een adviseur van een externe partij om te checken of jouw bestaande RI&E goed is opgesteld. Door deze check weet je precies waar je staat en of je eventueel nog iets moet aanpassen aan je RI&E. Je kan er dus echt zeker van zijn dat jouw RI&E aan alle eisen voldoet middels een RI&E interne audit.

[Lees meer over het opstellen van de RI&E in het blogartikel 'Een RI&E opstellen'.](#)

[Lees het blogartikel](#)

Preventiemedewerker-ondersteuning

Vanuit de Arboret is het verplicht om een preventiemedewerker in je organisatie aan te stellen die zich focust op en ondersteuning biedt met betrekking tot taken rondom gezond en veilig werken. Eén van de verplichte taken van de preventiemedewerker is het meewerken aan/opstellen van de RI&E en het Plan van Aanpak. De Arboret schrijft ook voor dat deze preventiemedewerker iemand moet zijn die al binnen de organisatie werkzaam is, wat betekent dat iemand deze taken erbij neemt of dat iemand zijn originele taken zal moeten laten vallen. Echter, als aangetoond kan worden dat er redelijkerwijs niemand binnen de organisatie aangewezen kan worden om als preventiemedewerker op te treden, dan is het toegestaan om een (of meerdere) externe deskundige(n) deze taak te laten uitvoeren.

Health en Safety Officer (Arbo-coördinator/Veiligheidskundige)

Wanneer je de RI&E eenmaal hebt opgesteld, wil je niet dat alle tijd, moeite en geld voor niets zijn geweest en alles later weer opnieuw besteed moeten worden. Er moet er daarom wel op worden toegezien dat er ook daadwerkelijk iets met de RI&E wordt gedaan op de werkvloer. Daarnaast moet de RI&E ook aangevuld of bewerkt worden als er dingen veranderen in de organisatie context. Diegene die deze taken uitvoert wordt vaak aangeduid als de Arbo-coördinator, Veiligheidskundige of Health en Safety Officer. In deze taken gaat een stuk meer tijd zitten dan van tevoren vaak wordt gedacht. Daarom is het, zeker voor MKB-bedrijven, niet altijd een verstandig idee om dit takenpakket toe te schuiven aan een medewerker. Hierom wordt er vaak voor gekozen een externe Health en Safety Officer in te huren, die ervoor zorgt dat alle taken rondom de RI&E soepel verlopen en worden gecoördineerd. De frequentie waarin deze Veiligheidskundige langskomt, zal afhangen van de specifieke context, grootte en complexiteit van jouw bedrijf.

7. Een RI&E opstellen is maatwerk

Zoals je ziet zijn er een heleboel manieren om het opstellen en onderhouden van de RI&E makkelijker te maken voor je organisatie. Mocht het één en ander nog niet helemaal duidelijk voor je zijn of wil je graag weten welke oplossing(en) het beste zijn in jouw specifieke situatie? Spar dan vrijblijvend een keer met een van onze deskundige adviseurs, zij kunnen je precies uitleggen hoe alles zit en welke oplossing(en) het beste zullen werken in jouw situatie. Mocht je al een goed beeld hebben van welke oplossing je wilt gaan gebruiken, dan kun je ook direct contact opnemen met ons of direct een offerte aanvragen. De adviseurs van CertificeringsAdvies Nederland voeren namelijk al jaren allerlei diensten rondom het opstellen en onderhouden van de RI&E uit en kunnen je daarom als geen ander bijstaan. Onze adviseurs kenmerken zich door altijd jouw situatie als uitgangspunt te nemen, in plaats van de regels en normen. Niet alle regels zijn namelijk kant en klaar toe te passen binnen alle organisaties en daarom is het altijd een kwestie van maatwerk. Een RI&E opstellen is al heel wat, dan wil je ook dat het toegevoegde waarde heeft voor jouw organisatie. Daar staan wij voor.

Benieuwd aan welke kosten je moet denken? Lees het blogartikel 'Wat kost een RI&E?'

[Lees het blogartikel](#)

8. Samenvatting

De RI&E is een wettelijk verplicht onderdeel van het Arbobeleid van een organisatie. Het omvat het in kaart brengen van de risico's die werknemers binnen je organisatie lopen op het gebied van veiligheid en gezondheid en het vervolgens beoordelen en prioriteren van deze risico's. Het is een handige manier om werknemers veilig te laten werken. De volgens de Arbowet verplichte RI&E heet ook wel de Arbo-RI&E en moet niet verward worden met de VGM-RI&E. Deze Arbo-RI&E bestaat uit een boel zaken, denk aan: hoe je moet omgaan met jeugdige- of zwangere werknemers, psychosociale arbeidsbelasting en fysieke belasting. De stappen die komen kijken bij het opstellen van de RI&E bestaan uit het inventariseren van de risico's op de werkvloer, de evaluatie van deze risico's, het opstellen van een verplicht Plan van Aanpak, het laten toetsen van de RI&E, het laten uitvoeren van de RI&E en een rapportage ervan en uiteindelijk het aanpassen en actualiseren van de RI&E. Het opstellen van de RI&E kost meer tijd dan dat er vaak van tevoren wordt gedacht en daarom worden enkele stappen en taken, deels of volledig, uitbesteed aan externe deskundigen. Dit kan in de vorm zijn van advies, coaching, uitvoering of door middel van het checken van de RI&E of door het inhuren van een preventie-medewerker en Health en Safety Officer. De RI&E is een specifieke inventarisatie voor de risico's van jouw specifieke organisatie en daarom moet het zorgvuldig en met maatwerk worden uitgevoerd. CertificeringsAdvies Nederland kan je hierbij helpen.

DE PARTNER IN RI&E

Er zijn dus veel diensten beschikbaar die jou kunnen helpen bij het opstellen van de RI&E van jouw organisatie. De adviseurs van CertificeringsAdvies Nederland voeren al jarenlang alle besproken diensten rondom de RI&E uit:

- Advies
- Advies en coaching
- Advies en uitvoering
- De RI&E checken
- Preventiemedewerker ondersteuning
- Health en Safety Officer (Arbo-coördinator/Veiligheidskundige)

Het opstellen van een RI&E kost bedrijven vaak meer tijd dan van tevoren gedacht. Bovendien wil je natuurlijk dat de kwaliteit van de RI&E op orde is. Op deze manier ben je verantwoord bezig met de veiligheid van de werknemers binnen je organisatie én bespaar je jouw bedrijf potentieel hoge boetes.

Wij nemen altijd jouw organisatie als uitgangspunt in plaats van de norm. Niet alle aspecten van de norm kunnen namelijk in elk bedrijf kant en klaar ingevoerd worden. En dat is ook niet wenselijk. Elk bedrijf is namelijk uniek en daarom moet een norm worden geïmplementeerd op een manier die past bij de bestaande manier van werken. Natuurlijk moet de norm wel correct worden toegepast. De balans vinden tussen het correct implementeren van een norm en rekening houden met de bestaande organisatiestructuur is een hele kunst. Een kunst die onze adviseurs als geen ander beheersen. Wij werken met oog voor praktijk en resultaat en altijd in samenwerking met jou en je collega's. Jullie kennen de onderneming tenslotte het beste en alleen op die manier komen we tot het beste resultaat voor de organisatie!

Neem vrijblijvend contact met ons op voor al je vragen en verzoeken rondom de RI&E.

Onze Arbo & Veiligheid-specialisten

Klik op de foto voor hun biografie

Rob Enzlin

Fenne Reijnen

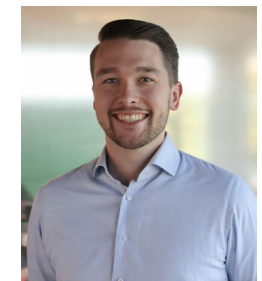
Thijs Blom

Martijn Jonkers

Rico van den Beemt

Stijn Sestig

Meer weten?

Kijk op www.certificeringsadvies.nl

T 085 4879972

E info@certificeringsadvies.nl